

Minnesanteckningar av Inga, Karin och Anna Jönsson, Stora Hammar

Enligt brev 29.9.1986

Systrarnas mor Ida Dahlberg, gift Jönsson, har berättat att hennes farmor Ingri Hansdotter klarade sin försörjning genom att karda och spinna ull och sticka strumpor mm. Eventuellt har hon även vävt åt andra.

Malin Freiding berättar att hennes fostermor Cecilia, gift Andersson, i sin ungdom lärde tvätta och finstryka ömtåliga plagg. T.ex. finskjortor, kragar och förhängen som skulle vara veckade och styvstärkta.

Syskonen Per, Cecilia och Hans bodde hemma hos sin mor Ingri Hansdotter. Troligen har de genom sina arbeten hjälpt till med försörjningen. Hans flyttar först hemifrån. 1886 flyttar han till Vellinge och skriver sig på Vellinge 28. Cecilia gifter sig 28/10 1893 med Nils Andersson och flyttar till Stävie nr 13.

Fram till 1886 bodde alltså i huset Ingri Hansdotter, sönerna Per och Hans och dottern Cecilia där. Hans flyttar 1886. Från 1889 bor även Pers hustru Karna Andersdotter i huset. Och huset var litet. I grannhuset bodde skraddaren Bergendorf, vars dotter var väninna till Pers dotter Ida och Cecilias fosterdotter Malin.

Per Mårtensson bodde alltså hemma. Han tog värvning som soldat och blev där tilldelad namnet Dahlberg. Vid 37 års ålder, den 9/11 1889 gifter han sig med Karna Andersdotter från Skivarv och bor med henne i fädernehemmet. Han försörjde sig som slaktare. Pers hustru Karna var honom behjälplig i arbetet, då hon var mycket stark. Per Dahlberg var alltid klen. Han köpte upp boskap, kor, kalvar, grisar och får. Tog hem djuren till Stävie och slaktade och styckade dem. Körde sedan omkring med häst och vagn och sålde kött." En hel fin kalvlever kostade 25 öre t.ex."

Per Dahlberg jagade mycket tillsammans med brodern Hans Mårtensson runt om på gårdarna och sköt rådjur nere på Ljungen.

Jönssons hus på Rabyvägen 26 inköptes år 1907 på inrådan av Hans Mårtensson. Meningen var att Per härigenom skulle komma närmare Ljungen. Då kunde de båda lättare jaga tillsammans där. Dessutom fick familjen genom detta ett större hus och mera mark. När fädernehemmet då såldes, har troligen Per betalat ut sina syskon, obekant när och hur. Inga underlag bevarade om detta.

Rabyvägen kostade 3.500 att köpa. Stävie kostade mindre. Per Dahlberg lånade 1.000 som Hans Mårtensson stod borgen för. Troligen fick de 2.500 för Stävie och köpte på Rabyvägen.

Denna flyttning från Stävie till St Hammar tyckte inte system Cecilia om. Hon tyckte att det blev för långt till brodern.

Ett minne från 1928 (när bouppteckningen efter Cecilia hölls i Stävie) var bilskjutsen hem för Karna och för Jönssons i Thures bil. Det var en upplevelse på den tiden. Under hemfärden yttrade Karna Mårtensson: "Tänk så bra att Thure skaffat bil, så vi får åka." Hon tänkte säkerligen på alla de gånger Hans M och hon tagit tåget till Håslövs station och gått vägarna till Stävie, för att hälsa på Per Dahlberg och Cecilia Andersson, som de umgicks mycket med.

De fyra syskonen Jönsson har endast gått 7-årig folkskola även om de gärna skulle ha utbildat sig vidare. Familjen hade inte råd med skolutbildning för dem under det fattiga trettioalet. Systrarna tog plats så fort som möjligt. De arbetade med litet av varje från barnpassning till att stå i affär. Vid 18-års ålder började de inom sjukvården på Epidemisjukhuset i Trelleborg utan någon förutbildning. Under åren har de dock gått biträdes- och undersköterskekurser. Efter epidemisjukhusets nedläggning fortsatte Inga inom långvården fram till pensioneringen.

Ida Dahlberg var hemmadotter och hade aldrig någon anställning. Hon lärde dock sy i Malmö.

Herman Jönsson kom från ett lantbrukarhem i Skegrie och tog arbete vid järnvägen Malmö-Trelleborg, där han arbetade fram tills han fick en hjärtsjukdom. Han avled 1947 endast 56 år gammal. Modern Ida Jönsson flyttade till Anna och Karin i Malmö efter det att hon blev änka. Stannade där i tio år. Men så flyttade alla tre tillbaka till Stora Hammar. Huset på Rabyvägen 26 hade då varit uthyrt under dessa tio år.

Från år 1957 till 1982 sålde de sedan blommor på somrarna på torget i Höllviken. När torget och saluhallen lades ner

Minnesanteckningar av Inga, Karin och Anna Jönsson, Stora Hammar

1982 upphörde deras stånd och på platsen där de varit, står nu dagens posthus.

Deras bror Per Jönsson lärde i sin ungdom till målare under 4 år och har sedan dess fortsatt i sitt yrke.

Ett syskonbarnbarn till Karna Andersdotter har uppfostrats här hos Karna och Per Dahlberg. Hon är nu 81 år. Ej heller hon kan dra sig till minnes mer om Ingri Hansdotter.

Vidare berättar våra sysslingar Inga, Karin och Anna

Ingrid Hansdotter lämnade efter sig en gammal bibel som tillhört hennes far Hans Svensson. När Ida Jönsson dog gick bibeln i arv till Per Jönssons dotter (dvs systrarnas brorsdotter) och bevaras av henne.

Ingrid Hansdotter hade flera syskon, se stamtavla, och troligen finns släkt på den sidan över Söderslätt.

CECILIA MÅRTENSSON, gift med Nils Andersson.

Efter sitt giftermål fortsatte Cecilia att tvätta och stryka åt andra. Något år efter vigseln skulle hon framfött ett flickebarn, men barnet blev aldrig fullgånget, och därefter kunde hon inte få fler barn. Makarna sörjde mycket däröver.

I Skegrie bodde en skomakare som blev änkeman med fyra små barn, alla under fem års ålder. En dag kom Nils Andersson dit och såg hur svårt mannen hade att klara alla barnen. Hemkommen till sin hustru Cecilia, undrade han om de inte kunde ta hand om det minsta barnet, flickan Malin. Cecilia var genast införstådd och man tog hand om Malin, då drygt året gammal. Under alla år var Cecilia mycket mån om att Malin skulle följa med och hälsa på sin far i Skegrie. (Malin adopterades inte, utan var fosterbarn.) Fadern sydde även skor till sin dotter ända tills hon blev vuxen. - Malin berättar att man brukade gå och besöka kusinerna i Skegrie.

Cecilia vävde allt linne till lakan, handdukar och skjortor som behövdes i hemmet, även mattor, men inte konstvävnader. Enligt Malin användes kvällarna till att karda och spinna ull medan Nils läste högt för dem ur tidningen. Cecilia stickade t.ex. långstrumpor till dem alla. På den tiden hade både män och kvinnor långstrumpor. - Ull och lin köptes in på gårdarna i närheten.

När Malin slutat folkskolan, gick hon på Östra Grevie folkhögskola, där hon lärde sig mycket, även ingick konstvävnad i utbildningen. Efteråt lärde hon sig sticka på maskin och köpte sig en stickmaskin. Hon stickade strumpor och tröjor till alla som ville ha. Och stickade även till affärerna för försäljning. Maskinstickningen gick ju avsevärt fortare än för hand.

Syskonen Per, Cecilia och Hans Mårtensson hade en faster som bodde i Lilla Räng. Denna faster hade två döttrar som var tvätterskor. Fasterns namn okänt men kusinerna hette Bengta Mårtensson (född 19/12 1855, död 13/11 1934) och Kerstin (född 23/4 1866, död den 13/2 1936). De var ogifta och bodde tillsammans på Räng nr 6. - Malin minns denna faster och kusiner mycket väl, eftersom fastern låg till sängs i flera år och Cecilia brukade gå dit med mat till dem, när hon hade kokat långkok eller soppa. (Detta var en vanlig sed på den tiden, "att gå med mat".)

Cecilia och Nils hade många höns och grisar och under kriget 1914-1918 även en ko. De hade själva en jordbit att odla på. Under en tid hade de även häst. Då åkte de med häst och vagn till Falsterbo för att hälsa på Sofia Ulrika. Nils Andersson hade "stubbamöllan" i Stävie och malde säd till bönderna däromkring. Möllan finns ej kvar. Den revs på 30-talet. Man hade också en liten tax vid namn Tessie. Hösten 1928 drabbades Cecilia av hjärnblödning och blev svårt förlamad, hon miste talförmågan, och efter ett par veckor avled hon. Nils flyttade då till Malin i Tygelsjö.

(Anm: Cecilia är syster till Hans Mårtensson, dvs Johan Castenfors' faster)